

„ŽIVELA MAFIJA!“

Pjetro MESINA
(Pietro Messina)

Istorijat apologija organizacije „Koza Nostra“ od Vitorija Emanuelea Orlanda do naših dana. Blagoslovi sveštenstva i masonska zaštita. Mit o „dobroj staroj mafiji“ koja zamenjuje Državu i narodu daje posao

P

RIČA SE DA NA TOM AFRIČKOM OSTRVU

što ga Italijani nazivaju Sicilija, naporedo sa državom postoji još jedna država – moćna zločinačka organizacija kadra da kontroliše baš sve i svakog. Priča se da je to udruženje iz podzemlja zapravo samo skupina „dobrih momaka“, koji su u stanju da prodru u politiku, pravosuđe, snage reda, privredu i državnu upravu. Priča se da su toj organizaciji ponekad i crkva i njeni predstavnici pevali hvalospeve i sve je to sušta istina. O tome svedoče i istrage. Priča se da su u tim krajevima masonska bratstva često neka vrsta spojenih sudova za vidljivi svet i tajna udruženja časnih ljudi, kao da obredni prostor masonskog hrama može da se pretvori u svetilište gde se slavi zločinački savez žrtve i njenog dželata.

Sve to i još mnogo štošta priča se po ulicama Palerma, sicilijanske „prestonice“. Na grbu grada još uvek se ističe orao – simbol carske moći Fridriha II Hoenštaufena. Mnogi smatraju da je to obeležje u stvari samo gavran, lešinar koji je vazda spreman da kuje zavere, da potkazuje i pribavlja otiske prstiju. Priča se da se sve to jednim imenom zove mafija ili „Koza Nostra“ (Naša stvar), a utvrđivanje koje je od ta dva imena primerenije nimalo ne menja prirodu te „stvari“.

Dovoljna je već i sama etimološka analiza tih izraza da nas potpuno zbunjuje. Pokušajte, pa ćete se uveriti i sami. Mafija je u početku bila kamora – što je naziv za zločin koji vodi poreklo iz Kampanije, uveden pre dve stotine godina kao oznaka za vrstu prestupa. Sada je značenje obrnuto: kamora je postala podvrsta mafije. A mafija je danas „Koza Nostra“. Taj naziv se možda konkretno odnosi na preko milion emigranata koji su se krajem devetnaestog veka s vrlo malo prtljaga, ali zato naoružani do zuba, ukrcavali na obalama Sicilije i odlazili put Severne Amerike. Tamo su se obreli u neprijateljskoj sre

dini, pa su bili prinuđeni da se obračunaju s načinom života koji se toliko razlikovao od njihovog da su morali da stvore „našu stvar“ kako bi se – pogotovo u smislu zločina – suprotstavili neshvatljivim „njihovim stvarima“. Jer, bio je to drugi svet, s kojim su se tek upoznavali. Kada mafiju nazivamo „Kozza Nostra“, time takođe podsećamo da je savez koji su sicilijanske porodice sklopile sa svojim prekookeanskim rođacima obeležio čitave stranice italijanske istorije, počevši od savezničkog iskrcavanja na Siciliji 1943. godine.

2. Pamćenje je za Sicilijance teška i zamorna veština. Mnoge istine koje su do juče bile neprikosnovene, u sećanjima se brzo zamagle i pretvore u suvo granje koje se lako lomi. Falkone i Borsellino – da li ih iko još uvek pamti i kako ih se seća? Ima sijaset mladića iz Bagerije – jednog od geopolitičkih uporišta mafije u XXI veku – koji su statirali u filmu reditelja Faence posvećenom ocu Puljiziju (župniku u četvrti Brankačo koga je mafija ubila jer je poklanjao previše pažnje onome što „se priča“). Ti mladići nisu statistički uzorak. Faenca je kamerom zabeležio njihova razmišljanja, nije prikazao njihova lica, niti objavio imena i tako je napravio dokumentarni film o onome što se dešavalo iza scene na snimanju filma o Puljiziju. „Falkone i Borsellino bolje da su gledali svoja posla, nego što su gurali nos u nešto što ih se ne tiče“ – eto kako ih se sećaju ti mladići. Reči teške kao olovo, a prošlo je svega nešto više od deset godina od mafijaških pokolja.

Da li je posredi samo prolaznost vremena ili iza toga stoji još nešto? U suštini ti mladići su samo podsetili na “nepokolebiva načela” sadržana u rečima stotina branilaca mafije (koji ponekad nisu ni svesni svoje uloge). Ta načela su postala sastavni deo političkih rasprava i crkvenih propovedi, pojavljuju se na naslovnim stranicama novina, a prodrle su i u klupe italijanskog Parlamenta, da i ne pominjemo pojedina zlosrećna istupanja u sudnicama.

Kako bi ti mladići i mogli drugačije da razmišljaju? U Palermu se oduvek jasno i glasno uzvikivalo, a i danas se, bez ikakvog ustezanja uzvikuje: „Živela mafija!“ Među prvima to je činio jedan bivši ministar iz doba monarhije. Zvao se Vittorio Emanuele Orlando. Istorijsko predanje nam kazuje da je on bio ugledan državnik koji se istakao kao predsednik vlade u pobedničkim danima Prvog svetskog rata. Orlando je otvoreno branio mafijaški zakon ćutanja i nepisana pravila kodeksa časnih ljudi, i nije se libio da iz skupštinske klupe obelodani svoju pripadnost: „Mafijaš sam i ponosim se time!“ Bil je to doba kada su stranke mogle da imaju samo po jednog predstavnika u izbornim okruzima, a žene nisu imale pravo glasa, pa su glasovi njegovog kuma Vanija Saka bili presudni da bude izabran kao predstavnik okruga Partiniko-Monreale, glavnog Orlandovog oslonca u političkoj karijeri.

To se događalo 1925. godine, neposredno nakon što je Čezare Mori imenovan za gvozdenog prefekta. Musolini je prethodne godine na putovanju po Siciliji shvatio da mafija nije samo drevni sistem odnosa snaga moći. Dok se automobilom vozio od Palerma do Pjane delji Albanezi pored njega je sedeo Čičo Kuča, fašistički gradski poglavar Pjane. Kolona vozila polako se kretala, a sa obe strane su je okruživali motociklisti iz pratnje. Stotine policajaca i karabinijera obezbeđivale su glavni trg u tom mestu. Kada su stigli na odredište, Kuča, koji nije bio samo fašistički poglavar, već i glava mafijaške porodice koja je vladala u tom kraju, bio je prinuđen da se pravda svojim meštanima zbog neubičajene upotrebe tolikih snaga reda. „Čemu toliki panduri? Vaša ek-selencija se nalazi kraj mene, stoga nemate čega da se plašite, jer ja komandujem u čitavoj oblasti“, rekao je Kuča Musoliniju. Potom se obratio okupljenima na trgu: „Musoliniju ne sme da fali ni dlaka s glave. On je moj prijatelj i najbolji čovek na svetu.“ Svega nekoliko nedelja posle toga Kuča je uhapšen i tako je počela borba protiv mafijaških bandi u fašističkom režimu. Ali, bilo je to samo površno proganjanje i kažnjavanje, a ne temeljita borba protiv mafije, i u mnogim slučajevima se svodilo na potkazivanja kao pogodno sredstvo za lako uklanjanje neugodnih suparnika. Naposljetku su predstavnici mafije sa velikih poseda potpisali u Palermu sa Morijem sporazum o „kontroli teritorije“, dok Morijevo delovanje nije ni dotaklo gradsku mafiju čiji su se naslednici očuvali do danas.

Ali da se vratimo na Orlanda kojem, valja podsetiti, istoričari odaju priznanje zbog iskrenosti. Trg na kojem se nalazi zgrada suda u Palermu danas nosi njegovo ime. Njegove reči su oduvek privlačile, a privlače i danas nove sledbenike.

3. Sve do sudskog procesa kojim je i on bio obuhvaćen, Vinčenco lo Đudiče je bio ugledni sredovečni vlasnik imanja kojem je bavljenje politikom bilo velika strast i član regionalnog parlamenta, a obavljao je i različite dužnosti u vladi. Bio je „uvaženi poslanik“ – što je titula kojom se diče devedesetorica većnika sicilijanske regionalne skupštine. Okružna uprava za borbu protiv mafije sakupila je na stotine stranica prepisa snimaka telefonskih razgovora koje je Lo Đudiče vodio sa članovima mafijaške bande iz Agridenta. „Uvaženi poslanik“ iz Kanikatija olako je menjao stranke i koalicije, ali su njegove veze sa mafijom ostajale netaknute. Sudije ga opisuju kao „sakupljača glasova“. Nije morao ni da uzvikuje „živela mafija“. Na skupovima u predizbornoj kampanji pojavljavao se uz zvuke muzike iz filma „Kum“. Bio je izabran kao kandidat Stranke ujedinjenog centra kada je uhapšen i optužen za veze s mafijom.

Za mafiju i politiku i dalje važi zakon spojenih sudova. Sadašnje istrage sicilijanskog tužilaštva obuhvataju članstvo većine stranaka koje su aktivne na Si

ciliji. Neke od tih istraga su već u fazi sudskog pretresa, pa su se zbog toga neki poslanici regionalnog sicilijanskog, ali i državnog parlamenta obreli iza rešetaka. Prvi put u istoriji sicilijanske autonomije sudi se i predsedniku regije. Stoga ne treba da nas čudi što se sporazum sklopljen pre dve stotine godina i dalje odražava na sve slojeve društva.

Znači, „živela mafija“, jer narodu „obezbeđuje posao“, premda bi ekonomske analize koje pokazuju da je istina upravo suprotna, mogle da ispune čitave biblioteke. Sredinom osamdesetih godina prošlog veka „živela mafija“ je bio borbeni poklič za hiljade radnika koji su izašli na ulice da protestuju protiv opštinske uprave grada Palerma zbog toga što je preduzeću „Leska“ grofovske porodice Kasina ukinula dozvolu za održavanje kanalizacione mreže. Isti scenarij, samo sa drugim akterima, ponovio se i posle doba pokolja, kada su sezonski radnici zaposeli zgrade regionalne uprave uzvikujući iste one parole koje su odjekivale ulicama deset godina ranije. I sindikati upadaju u zamku zamisli da je mafijaška potkultura vid zaštite radnika. Ovaj začarani krug političara koji dopuštaju mogućnost koegzistencije države i mafije, zatvara se, barem za sada, rečima ministra Lunardija: „Na Siciliji preduzetnici moraju da se naviknu na zajednički život s mafijom.“ Podaci o iznuđivanjima i zelenaštvu u pojedinim područjima na ostrvu, poput Palerma i Agridentu, gde je oko 80 odsto privrednika pod „zaštitom“ mafijaša, svedoče o tome kako Sicilijanci shvataju pojam države: reči tog ministra valja uzeti krajnje ozbiljno.

4. Na Siciliji vlada Bog osвете. Trebalo bi da između mafije i religije postoji nepremostiv jaz, ali nije tako. „Koza Nostra“ ima vlastitu religiju, svoju krvavu i rušilačku veru koja bi se mogla opisati kao sažeta verzija Starog zaveta, prilagođenog za mafijašku upotrebu. „Ako baš moraš da se ispovedaš, obrati se svešteniku koji zna šta je mafija. Mafija nije greh.“ – tako glasi savet „časnog čoveka“ koji se bavi teškim zadatkom obuke mladića za uspešnu zločinačku, mafijašku karijeru. Izgovorio ga je Pepino Gutadauro, mafijaški bos četvrti Brankačo – i njegove reči nisu prošle bez odjeka. Jer, kao što kaže novinar i pisac Alfio Karuzo: „Već i prema vlastitom nauku, Crkva grešnike smatra dragocenim plenom i pravom poslasticom, a mafijaši su očito njen najsladši zalogaj.“

Desilo se to pedesetih godina prošlog veka, ali neki i danas pamte pogreške koje je palermitanski kardinal Rufini uputio „komunističkim jereticima“ jer su „izmislili mafiju samo da bi okaljali ugled Sicilije“. Tada je istu tezu, ali dodatno obogaćenu etnografskim teorijama sicilijanskog profesora Đuzepea Pitrea, u italijanskom Parlamentu zastupao ondašnji ministar unutrašnjih poslova Mario Šelba. Zanimljivo je i treba podsetiti da su još krajem XIX veka branioci braće Amorozo obilato koristili Pitreove teze (mafija kao blagodet i sinonim za

unutrašnju snagu kadru da nadoknadi nesposobnost države da reši sporove, pa stoga i pozvanu da vaspostavi pravdu koju država ne ume da obezbedi) tokom prvog velikog suđenja mafiji.

Uzvik „živela mafija“ sada polako pada u zaborav, a u prvi plan izbija kritika „mafija ne postoji“. Dovoljan je samo mali korak pa da se teza o komunističkoj zaveri izrodi u popustljivost prema mafiji.

Sveštenici imaju pune ruke posla: priča se da Provencano ima ličnog ispovednika koji je vazda spreman da dušu tog begunca od pravde očisti od greha. Pjetro Aljeri, mafijaški bos iz Palerma, izgradio je kapelu u okviru vlastitog doma. Otac Mario Fritita odlazio je u kuću tog mafijaša da drži propovedi i svečane mise. Pošto je uhapšen i pozvan na sud kao okrivljeni, pravdao se da je zapravo samo obavljao svoju pastorsku dužnost i trudio se da Aljerija izvede na put prave vere.

Palermitansko tužilaštvo podiglo je optužnicu protiv župnika Đuzepea Kampizija, ličnog sekretara monsinjora Salvatorea Kasize, biskupa u Monrealeu, za krivično delo mafijaškog udruživanja. Leoluka Bagarela, jedan od najvećih mafijaških zločinaca u poslednjih nekoliko decenija, koristio je Kampizijev mobilni telefon za razgovore sa članovima svoje bande. Istini za volju, to što se druže sa sveštenicima ponekad ima dejstva na mafijaške kumove: Bagarela je „iskreno“ verovao da dela u slavu Boga i u njegovo ime i smatrao je da je neka vrsta anđela koji seje život i smrt. Na spisku osumnjičenih Okružne uprave za borbu protiv mafije našao se i monsinjor Salvatore Salvia, župnik iz Đardinela, ali je istražni sudija ukinuo nalog za hapšenje koji je 1997. godine izdalo tužilaštvo u Palermu.

Katkad se sveštenim licima dogodi da shvate kako dugogodišnje zalaganje u borbi protiv mafije može i da im se obije o glavu. Otac Đuzepe Bukaro godinama je bio predsednik centra koji nosi ime Paola Borselina. Sada je pod istragom zbog pranja novca. Primio je donaciju u iznosu od pet miliona evra koji potiču sa tekućih računa u Švajcarskoj. Odnosno, da budemo precizniji: optužen je da je zatražio od svoje sestre da otvori račun u švajcarskoj banci da bi na njega bila uplaćena pomenuta donacija. Istražitelji smatraju da taj novac predstavlja deo basnoslovnog bogatstva Vita Čančimina, gradonačelnika Palerma i bliskog prijatelja osoba čiji su „prijatelji“ iz poznatog mafijaškog uporišta Korleonea. Baš neprijatno, tako da je u očekivanju daljeg toka istrage otac Bukaro već podneo ostavku na položaj predsednika Centra „Paolo Borselino“. Mnogo manja nevolja, bez ikakvih kazneno-sudskih posledica, zadesila je nikog drugog do oca Enija Pintakudu, poznatog po korišćenju krilatice da je „sumnja predvorje istine“. Leta gospodnjeg 1994. stari drug iz detinjstva oca Enija je na samrti; ne časeći ni časa on odlazi u Prici, u samo središte palermitanskog okruga, nadomak Korleonea, da pruži poslednju duhovnu utehu še

fu tamošnje mafijaške bande. Ko zna šta bi rekao otac Enio da nije baš on morao da odjuri i mafijašu na umoru da poslednju pomast.

5. „Mili moj G. s radošću sam primio tvoje pismo i mlogo mi je drago što ste svi dobro i zdravo. Možem ti reći da isto važi i za mene. Znao sam da ste obavezno trebalo da se vidite sa MM a sad mi ti potvrđuješ da ste se vidli: ne sumljam da će saradnja da bidne iskrena i poštena. Iako imamo mlogo teškoća, i izvan nas i unutar nas samih, pokušaj da nadoknadiš sve što možeš. Ondak G. izvini što tražim da budeš sasvim jasan, da nebidne ne sporazuma i da nedangubimo: reci mi šta mogu da učinim za sve vas i ako mogu stojim vam na raspoloženju. Sad te molim da me izvineš za greške, mlogo sam zadovoljan zbog tvog kontakta i očekujem vesti od tebe, još te molim da preneseš moje Pozdrave svima i poljupce dečici koja su sad već mož biti povelička, poljubci deci i njihovim roditeljima želim vi sve najbolje i šaljem vi svoje naj srd. Pozdrave.“ Ovaj jezički i pravopisni dar-mar predstavlja književni stil Bernarda Provincana, vrhovnog šefa organizacije „Koza Nostra“, čoveka koji je u bekstvu već 43 godine. Upravo on povlači konce najopasnije zločinačke organizacije na svetu. Pripisuju mu se međunarodne veze i pretpostavlja se da je „prvi među jednakima“ u vrhovnom telu mafije, takozvanoj „Superkupoli“, na četvrtom, globalnom nivou koji objedinjuje različite mafije. O Provincanu se pisalo i pričalo sve moguće i nemoguće. Pojedini svedoci saradnici pravosuđa tvrde da je neuhvatljivi begunac iz Korleonea samo običan doušnik (tajni saradnik) karabinijera. Drugi smatraju da ima mrežu saučesnika i u tajnim službama.

Kažu da vremešnom kumu uvek polazi za rukom da izmakne pravdi, ali ne zbog njegovih vidovnjačkih sposobnosti: svedoci saradnici pravosuđa tvrde da poseduje najsavremeniju elektronsku opremu koja onemogućuje bilo koju vrstu prisluškivanja. To bi trebalo da objasni zašto njegovo odmetništvo neprekidno traje već bezmalo pola veka. Priča o Provincanu, bar ona koju saznajemo iz medija, pokazuje da za dolazak na čelo organizacije „Koza Nostra“ nisu dovoljne samo svirepost i hladnokrvnost. Bez valjane, pa makar i nehotične, podrške sredstava informisanja ne mogu se dosegnuti određeni vrhovi.

U prvim komentarima Provincano se opisuje kao ličnost koja nije čak ni prosečna i čija je uloga u mafiji, sve u svemu, drugorazredna. „Puca bez greške, ali ima pileći mozak.“ – tako ga je prikazao Lučano Leđo, nekadašnji mafijaški bos. Bilo je to šezdesetih godina prošlog veka, kada je Leđo morao da odluči ko će preuzeti komandnu palicu u vrhovnom telu mafije. „Lučanedu“, kako su od milošte zvali Leđa, je bio u nedoumici: srce mu je govorilo da izabere Provincana, ali je razum bio skloniji pametnijem i opreznijem Salvato -

reu Riini. Od tada je prošlo više od trideset godina a čovek „pilećeg mozga“ je postao jedan od najvećih umova mafije. Njegov nadimak se menjao u zavistnosti od okolnosti koje su vladale u politici i pravosuđu. Tako je Provenzano – po rečima svedoka saradnika – od milošte postao „čiča Binu“, ali i „tratturi“ što na sicilijanskom dijalektu znači „traktor“ koji seje smrt i razaranja, ili pomalo zagonetni „računovođa“ koji se stara o dobiti i gubicima na računu preduzeća „Koza Nostra“ a.d.

Prikazali smo, spolja gledano, jednog mafijaškog kuma. Međutim, slika šefova mafije bitno se menja ako se nađu iza rešetaka. I u tom teškom trenutku postoji veliki izbor mogućih reagovanja. Razume se, prvi i najčešći je poricanje da mafija uopšte postoji. Neki, pak, koriste drugačiju retoričku taktiku: trude se da umanje vlastiti značaj u zločinačkoj organizaciji. Od januara 1993, kada je uhvaćen pod još nerazjašnjenim okolnostima, Toto Riina ne govori mnogo (mafijaški zakon ćutanja pre svega), ali i ono što govori samo je potvrda njegovog pogleda na svet i večno aktuelne teze o komunističkoj zaveri koja izvrće stvarnost i činjenice. Trudi se da se prikaže kao brižan otac, veran suprug i pošten radnik. Apologiju mafije pretvara u vlastitu apologiju, u zvaničnu odbranu društveno-političkog udruženja koje valja odbraniti. Prema Riini „svedoci saradnici su teške lažovčine, a optužbe protiv njega su ga pretvorile u žrtvenog jarca, u sicilijansko čudovište kome valja natovariti na vrat sve moguće krivice. Riina ističe kako se, za razliku od doba kada su na Siciliji i u Italiji vladali blagostanje i opšti napredak, od kada je on u zatvoru sve iskvarilo: „Stvari ovako stoje: vlasti upravljaju onima koji su odlučili da saraduju s pravosudnim organima, pa šta kaže jedan, to ponavljaju i drugi, jer su svi u dosluhu.“

Kao što mafijaška tradicija nalaže, poruke koje Riina upućuje iz sudnice mogu se višestruko tumačiti: one obeležavaju periode i načine ispoljavanja moći neprikosnovenog šefa i daju primer kako se treba ponašati pred državnim organima čiju vlast mafija ne priznaje. A ako kojim slučajem mafijaški vođa ne može da poretne da je to što jeste, njegov cilj postaje da „pobije klevete“ i prisvoji zasluge koje zli moralisti hoće da mu oduzmu po svaku cenu: „Pretvorili su me u mit, u nekakvog velikog bosa, a ja sam olupina od bosa, izlizani dronjak koji će se raspasti čim padne prva kišica ili dune povetarac.“ – tom snažnom alegorijom predstavio se Nito Santapaola (svirepi bos iz okruga Katanije) sudijama u Palermu koji su ga, između ostalog, teretili i za ubistvo generala Karla Alberta dala Kijeze. Santapaola je bio čovek lak na obaraču, ali sa odličnim vezama u uglednim krugovima, o čemu svedoče i brojne fotografije na kojima ga vidimo sa političarima, čelnicima snaga reda i uspešnim privrednicima. Ali to nije sve, raspolagao je i gustom mrežom obaveštajaca – policajaca i karabinjera – u državnim institucijama.

Santapaolin nadahnuti lirski izliv nastavlja se i iza rešetaka. „Gde je nestala ona lepa Katanija iz šezdesetih godina, tako napredna i srećna?“ – sa žalom se pita šef mafijaške bande. Ponovo se poseže za ko zna kojom po redu stilskom figurom iz skupa koji čini srž svake apologije mafije: postoje dve mafije – dobra i loša. Stara mafija poštuje tradiciju i nije štetna, već naprotiv korisna za državu jer joj pomaže da obavi ono što sama neće ili ne ume. Propast donose nove mafijaške bande koje više ne poštuju tradiciju.

I ova zgodna pričica uživa veliki ugled i izaziva opšte odobravanje među članovima mafije. Santapaolin kod prerasta u teoremu u izlaganju jednog ugostiteljskog preduzetnika iz Katanije, koji je predmet nekoliko istraga u borbi protiv mafije: „Jedini način da se spase Katanija jeste da se Benedetto Santapaola pusti na slobodu.“ Čak je i čuveni istoričar Indro Montanelli nesvesno doprineo širenju teorije o dvema međusobno suprotstavljenim mafijama, koje vode okršaj između dobra i zla, sa neizvesnim ishodom. U svom delu *Panteon manje važnih ličnosti* posvetio je jedno poglavlje don Karlu Viciniju, jednoj od ključnih ličnosti mafije u posleratnom razdoblju: „Don Karlo je zauvek ostao dalek i nedostižan, poput samuraja ili nemačkog oficira koji obavlja svoju dužnost (...) U svakom društvu mora da postoji određeni sloj ljudi koji sređuje situaciju kad iskrсну teškoće. Obično su to državnici, ali kada države nema, ili nije dovoljno snažna, to obavljaju pojedinci.“

Veličanje stare mafije je gotovo opšte mesto na stupcima sicilijanskih glasila. Evo šta je dnevni list *La Sicilia* iz Katanije u martu 1956. godine pisao o pomenutom Viciniju: „On se i dalje bavio poslovima stare mafije i nije dolazio u sukob sa zakonom, osim kada je zakon ćutanja toj mafiji onemogućavao pristup, ostavljajući mesta samovolji i ugnjetavanju.“

Pored toga, postoji još jedna struja u razmišljanjima o načinima borbe protiv mafije. Njeni zagovornici zastupaju tezu da bi administrativno-političku upravu na Siciliji trebalo poveriti mafiji. U jednom intervjuu za nedeljnik *Espresso* senator Đanfranko Miljo tvrdi da država mora da se povuče sa Sicilije i predlaže da lokalnu vladu preuzme „pobednička mafija“. Miljo, koji je ove izjave dao svega nekoliko dana posle pokolja u ulici D'Amelio, kada je ubijen sudija Borsellino, tvrdi: „Jedini izlaz jeste da se italijanska država povuče sa Sicilije. (...) Svi naši potezi bili su pogrešni, još od perioda neposredno posle Drugog svetskog rata, kada smo sprečili njenu nezavisnost, i kad smo je, u nameri da je čvršće vežemo za Italiju, zasuli novcem. (...) Više ne možemo da izdržavamo taj zatrovani bunar bez dna.“ I ova struja ima velikog uspeha i mnoštvo pristalica.

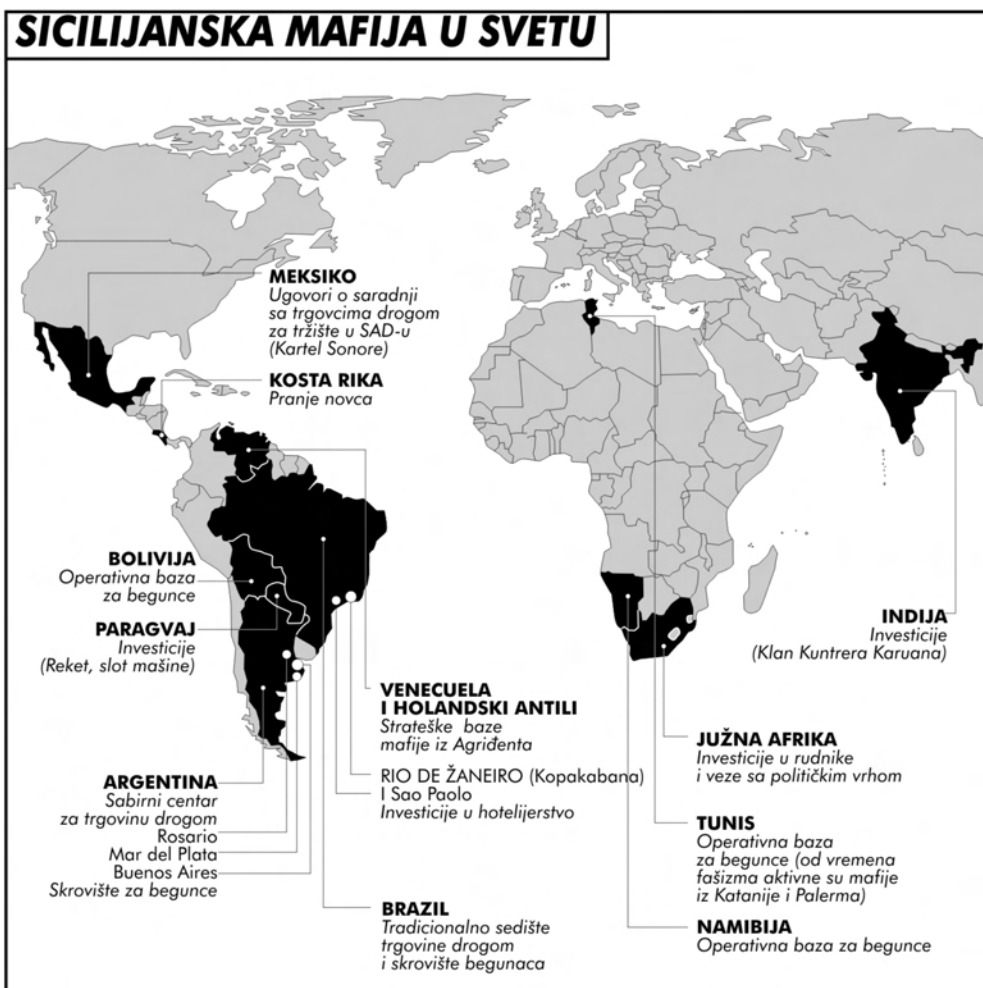
236 | 6. Nema potrebe da zavirujemo u spisak sudija „gutača presuda“ i podmićenih policajaca u dosluhu sa mafijom da bismo shvatili koliko su i pravosu-

de i snage reda šakom i kapom smišljale i lansirale teze o nužnosti „suživota mafije i države“. Da je to najbolji izbor odlično je shvatio i zločinac Salvatore Đulijano, tobožnji „begunac od pravde“, koji je vazda bio okružen policijskim glavešinama i preko njih vodio redovnu prepisku sa predsednikom državnog tužilaštva u Palermu, Emanueleom Pilijem.

Evo kako se na Siciliji pisalo o mafiji krajem pedesetih i početkom šezdesetih godina prošlog veka: „Zbog smrti g. Vicinija, nosioca visokih državnih odlikovanja, iz dalekih Sjedinjenih Američkih Država stigli su izrazi saučestvovanja u bolu ožalošćene porodice: kako njegove rodbine, tako i porodice na čijem je čelu bio. Svi listovi su preneli ove izjave saučešća koje svedoče o tome da s druge strane okeana postoje neraskidive, da ih tako nazovemo, sentimentalne veze između ovdašnjeg uporišta mafije i njene tamošnje ispostave. Danas se imenuje dostojan naslednik na položaju koji je don Kalođero Vicini zauzimaao na lestvici tajnog udruženja. Neka njegovo delo sledi put poštovanja zakona i države, kao sveopšteg boljitka naše zajednice.“ Ovi redovi nisu delo nekog člana mafije već produbljena analiza mafijaškog nasleđa Karla Vicinija, iz pera Đuzepea Gvida lo Skjava, predsednika Kasacionog suda. Lo Skjavo je svoja sećanja izneo u romanu „*Mali opštinski sud*“, koji je inspirisao Pjetra Dermija da snimi film „*U ime zakona*“.

Ali na Siciliji pravdi nisu uvek bile vezane ruke. „Iz razloga čovečnosti“ sudija može da reši da se zauzme za sina nekog svog prijatelja koji je upleten u mafijaške poslove. Pošto je ovako obrazložio svoje mešanje u redovan tok krivičnog postupka, palermitanski sudija Luidi Urso izbačen je iz pravosuđa 1982. godine. Nalog koji je upućen nadležnom Višem pravosudnom savetu potpisao je Đovani Picilo, najpre javni tužilac, a potom predsednik Apelacionog suda u Palermu. Tokom narednih godina Picilovo ime se često pominjalo u sudnicama, u vezi sa Kolezanovim mafijaškim poduhvatima i u izjavama Đuzepea Mandalarija, koji je bio oličenje sprege masonskih udruženja i mafijaških bandi i optužen kao „finansijski savetnik Riine i Provencana“. Tokom sudskog procesa Mandalari je potvrdio da je Picilo bio član masonske organizacije i objasnio da se za njegovo imenovanje za javnog tužioca u Apelacionom sudu u Palermu, kod tadašnjeg ministra pravde zauzela upravo loža velikog Istoka iz Palerma.

Pepino di Lelo, sudija tih nezaboravnih šezdesetih godina prošlog veka, kada je država oformila tim za borbu protiv mafije, ovako opisuje atmosferu koja je vladala u tužilaštvu u Palermu, na čijem je čelu bio Pjetro Skaljone, docnije stradao od ruke mafijaških plaćenih ubica: „To je upečatljivo preplitanje kumovskih, rođačkih, prijateljskih veza među sudijama, beležnicima, advokati-
ma, članovima parlamenta, gradonačelnicima, privrednicima i mafijašima. Tako se, zahvaljujući zlatnom pravilu o „prenosu vlasništva“ povezuju ljudi koji se

verovatno nikada nisu poznavali, niti su imali potrebe da se upoznaju, jer već pripadaju zajedničkom sistemu vlasti u gradu: tipičan primer građenja dokaznog postupka koji se ne temelji na poznatim delima i nedelima koja se mogu dokazati, već na 'glasu naroda' i koji stoga naposljetku uvek dovodi do oslobađanja zbog nedostatka dokaza. Jer, taj sistem ima svoja čvrsta pravila solidarnosti" – zaključuje Lelo.

Prevela Mirela Radosavljević

SICILIJANSKA MAFIJA U EVROPI

FRANCUSKA I NEMAČKA

Izvori: informacija iz francuskih istraživanja i izveštaja parlamentarnih Komisija za borbu protiv mafije

